

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsak petek
v Kranju.

Velja za celo leto 4 K in se plačuje naročnina in inserati naprej. Vsi rokopisi, pisma in druge pošiljatve naj se pošiljajo na uredništvo in upravništvo »Korošca« v Celovcu. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petit-vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke
stanejo 10 vin.

Štev. 4.

V Celovcu, v petek, dne 13. decembra 1907.

Leto I.

Planinske paše v nevarnosti.

I.

Koroški slovenski narod je po večini kmečki narod in kot tak je predvsem in v prvi vrsti navezan na živinorejo.

Lepa živina je ponos vsakega slovenskega koroškega gospodarja, živina pa je tudi glavni vir njegovih dohodkov. Za tisti velik del naših kmetov, ki žive v planinah in v njihovem podnožju, so zato pašniki največjega pomena in še posebno pašniki v planinah. Brez teh pašnikov bi večina naših ljudi sploh ne mogla izhajati, zato je vprašanje glede teh paš največjega pomena.

To vprašanje je stopilo ravno v zadnji dobi v ospredje. Govorilo in pisalo se je v zadnjem času o tem prav mnogo. Tudi koroški deželni zbor se je pečal s tem vprašanjem v tej dobi bolj, kakor kdaj prej, in reči moramo, da je sicer nam narodno nasprotni poslanec Steinwender storil v tem oziru svojo dolžnost. Mi smo pravični in vsakemu priznamo, kar mu gre.

Marsikdo bo vprašal, kako to pride, saj obstajajo pašniki od nekdaj; stare pravice obstoje, odkar ljudje pomnijo in vendar se je o njih v javnosti kaj malo govorilo, posebno na Koroškem.

Zdaj pa gre kar naenkrat glas po deželi, da so naše planinske paše v nevarnosti, posebno v Rožu je ta zadeva pereča.

Polno pritožb leži pri cesarskih oblastnijah

v zadnjem času in čakajo nujne rešitve. Nastali so prepiri med tistimi, ki imajo pravico do paše, in tistimi, ki morajo trpeti, da kmetje na njihovem svetu izvršujejo to pravico.

Nove razmere, ki so nastale na Koroškem deloma vsled nove železnice, deloma vsled večjih potreb na vseh straneh, so povzročile razne prepire.

In to je prišlo čisto naravnim potom. Vsled novih razmer potrebuje kmet vedno več paše, ker se je povzdignila živinoreja in kupčija z živino, gospodje pa potrebujejo vedno več gozdov, ker je napredovala tudi lesna kupčija. In zdaj se križajo dvojni interesi, in to je glavni vzrok raznim preprirom. Seveda je poleg tega tudi dosti drugih vzrokov, o katerih bomo govorili pozneje. — Kmet bi rad razširil pašnike, gospod pa gozdove, in reči moramo, da so bili v tem oziru in so močnejši gospodje, in zato je nastala nevarnost za naše pašnike.

Da je »Korošec« že kot kmečki list na strani kmetov, je gotovo; smo pa tudi zaradi tega na njihovi strani, ker je tudi pravica pri njih in ker je klic, da so naše planinske paše v nevarnosti, opravičen.

Prepiri zaradi teh pašnikov so zdaj na dnevnem redu, in noben pravi ljudski, kmečki list jih ne more in ne sme prezreti.

Ti prepiri pa so že stari, odkar si stojita nasproti kmet, ki ima pravico pasti po tujem svetu, in gospod graščak, čigar je tisti svet. Da,

ti prepiri so tako stari, kakor so stare kmečke pravice.

V starih časih kmet sploh ni imel nobenih pravic, zato tudi ni moglo biti med njim in gospodom preprirov; toda odkar so razni dobri cesarji in zlasti kmečki cesar Jožef osvobodili kmete, ki so bili pravi sužnji raznih graščin in jim dali vedno več pravic, so tudi kaj kmalu nastale pravde med njim in tisto gospodo, kateri so bile pravice na korist kmetov nekoliko pristrižene. Seveda ta gospoda ni kar tako rada odstopila od svojih pravic; hude »handle« so imeli z njimi tisti vladarji, ki so imeli srce za ubogega kmeta in so zahtevali zanj svobodo in pravo.

Iz teh časov izvirajo tudi pašne pravice naših koroških kmetov. Zato bomo posegli nekoliko nazaj v zgodovino teh pravic, nazaj v stare čase, predno bomo razpravljali podrobneje o vprašanju zaradi naših planinskih pašnikov, ki so zdaj v nevarnosti.

To vprašanje je v najtesnejši zvezi z zgodovino celega kmečkega stanu, z zgodovino napredujoče osvoboditve kmetov iz graščinskega jarma, in gotovo ne bo le jako zanimivo, temveč tudi prav poučno, ako našim ljubim Koroščem podamo nekaj podatkov iz te žalostne, pa tudi vesele povestnice.

Se nadaljuje.

Ne zabite Ciril-Methodove družbe!

PODLISTEK.

Pod humberškim grofom.

Zgodovinska povest iz prejšnjih stoletij.

Nadaljevanje.

II. *)

Nekaj dni po tem roparskem napadu na Čercah je preteklo, toda ljudstvo je še vedno razburjeno govorilo o tem. V zadnjih dveh letih se je namreč pripetilo že več takih napadov, in sicer navadno na bogatejše ljudi, posebno na »heršoftne« (lastnike gradov in večjih posestev). Celovski in humberški sodniki (imenovali so jih takrat šranarje, oberrihtarje in flegarje po raznih pravicah) so se trudili na vse načine, da bi prišli roparjem na sled, toda vse je bilo zastonj.

Humberški »kordov***) Matija je zastonj letal od hiše do hiše, vabil ljudi k zaslišanju in jih izpraševal, pa ni mogel izvedeti kaj gotovega. Slišal je sicer o tem in onem kmetskem fantu, da ga tisto noč, ko se je kaj pripetilo, ni bilo doma. Ko so ga potem še tako strogo zaslišavali, se navadno ni dokazalo nič drugega, kakor da je vasoval, ali pa da je zavžil preveč »Štanbira« in obležal na kakem travniku. In pomagalo ni

*) Popravek. Po jako neljubi pomoti se je v prvem članku tiskala letnica 1870. namesto povsod 1780., s katerim letom se začne povest.

**) »Kordov« tako so imenovali prej sodnijskega slugo.

nič, če je kordov še tako grozil, da bo vsak obešen pri križu na »Vekšaidi«.) K večjemu, da so sedeli ti ponočnjaki par dni v globokih kletih humberškega gradu in delili svoj kruh s podganami; hujšega se jim ni nič zgodilo, toda roparjem le niso prišli na sled. Zato pa je zavladal med višjimi ravno tako kakor med priprostim ljudstvom nek tajen strah. Vedelo se je samo to, da imajo razbojniki črne obraze in kosmate roke in da prej in pozneje nekdo strašansko zatuli, kakor bi se hotel prav peklenško smejati. Naposled se jim tudi nihče več ni upal zoperstavljati. Če se je izvršil kak napad, so bili napadeni po tistem strašnem tulenju kar zbegani in omamljeni in roparji so imeli časa dovolj, da so sebe in svoje stvari spravili na varno. Ljudstvo pa je začelo trditi, da je »sam Bog nas varuj***) ž njimi v zvezi in se je že balo o njih govoriti. Opazilo se je namreč, da so na strašen način umorili tistega človeka, katerega so imeli na sumu, da jih zasleduje in da zna kaj vedeti. Gospoda pa je potovala navadno v spremstvu s hlapci, čeravno se taka straža včasih na Čercah tudi ni obnesla.

V veliki dvorani humberškega gradu je pričakoval grof Henrik Dietrichstein svojega polbrata, da mu pove, če je »flegar« zvedel kaj novega. Ta napad ga je bil hudo razjezil in jeza se mu

*) »Vekšaida« gotovo od nemškega »Wegscheide« = razpotje.

**) »Sam Bog nas varuj« = pobožni rek za hudiča.

je podvojila, ko je videl, da roparjem ni mogoče priti na sled. Nemirno je hodil po obedni dvorani gorindol, kar se začujejo koraki in glas polbrata grofa Karla Dietrichstein, ki je med vratmi rekel strežaju: »Če pride Martin k sebi, me takoj pokličite!«

»No,« pravi grof Henrik, »nič novega? Ali res ni mogoče priti tej kačji zalegi na sled?«

Grof Karl: »Do sedaj še ne! Enega neumneža smo imeli v ječi in že sem mislil, da se bo dalo iz njega kaj zvedeti, toda motil sem se! V začetku sem mislil, da se samo dela tako neumnega, zdaj pa že vidim, da je res norec! Ljudje so namreč opazili, da je tam po Čercah nekaj pobiral; prijeli ga seveda niso in tako se kaj natančnega ne more izvedeti. Pravili so, da je ležalo tam nekaj kosov raztrganih oblek od tepeža, potem neko bodalo, s katerim je bil zaboden en hlapec, in nekaj las, ali iz brade ali od kake glave, se seveda ne ve!«

Grof Henrik: »No, in vse to je norec pobiral? Kam pa je vendar to nesel? Ali nisi mogel izvedeti ničesar? Ali ga nisi dal malo šegetati po podplatih, da ti pove resnico?«

»Seveda sem in vesel sem že bil, da nekaj izvem. Najprej se je namreč samo smejal, potem je trdil, da je samo pobral in ker se je bal krvi, je vrgel vse proč. Dal sem ga pretepsti in potem je vpil, da je našel en prstan in da ga je dal nekemu meščanu, ker mu je to hudič ukazal.

Naročajte pravi domači koroški list »Korošec«!

Tujski promet pri koroških Slovencih.

Pred kakimi 40. leti smo tudi v naši lepi koroški deželi še malo vedeli o tujcih. Šele sčasoma so začeli prihajati, najprej na Vrbsko jezero, potem na blaško, klopinsko jezero i. t. d. Ker govorimo v tem članku samo o slovenski strani Koroške, moramo še pripomniti, da so sčasoma prihajali tujci tudi v lepo ziljsko dolino, v beljaško okolico in v zadnjem času šele deloma tudi v Rožno dolino. V gornjem nemškem delu Koroške je bil promet tujcev že prej bolj razvit, deloma ker je ta del dežele nekaj pridobil od tirolske in solnograške dežele, deloma pa tudi zato, ker so Nemci bolj skrbeli za svoj del dežele z raznimi reklamami. Zato pa je nasprotno podjunska dolina v tem oziru bolj zapuščena, dasiravno ima tudi nekatere jako lepe kraje. Najprej so prišli tujci v kapeljski okraj na že omenjeno klopinsko jezero in v velikovško okolico. Na Koroškem se pa tudi za promet tujcev (Fremdenverkehr) dolgo časa ni storilo ničesar posebnega. Med tem, ko so posebno v Švici delovala na tem polju razna društva in podjetja s pomočjo vlade, so avstrijske dežele z vlado vred spale. Od naših bližnjih dežel se je začelo delati v tem oziru najprej na Tirolskem, Solnograškem in na Dunaju. Ustanavljali so posebna društva in vabili tujce od vseh strani v deželo. Na vseh postajah železnic, v vagonih I. in II. razreda, v tramvajskih vozovih, v velikanskih reklamnih plakatih in slikah — skratka na vse mogoče načine so oznanjevali lepoto svojih dežel. In to delo je imelo uspeh. Iz vseh držav so začeli siliti tujci tudi na Avstrijsko. Tu nisi srečal samo Italijane in Ogre, temveč tudi Nemce iz Rajha, Angleže, dà, celo Ruse, ki so, vneti za planine, prihajali v avstrijske planinske dežele. Pri nas na Koroškem se je začelo to gibanje žalibog pozneje in na tak način je izostalo mnogo denarja, katerega bi bili tujci lahko prinesli v našo deželo. Marsikdo bo mislil, da ljudstvo od tujcev nima nobenega dobička, ker odpade ta le na hotelirje in gostilničarje. To pa nikakor ni res. Mi trdimo, da profitirajo od tujcev vsi stanovi. Le vzemimo kraj, ki je od mesta preveč oddaljen, tako da se kmetičam ne splača voziti ali nositi svoje pridelke v mesto, ker bi več zapravile kakor skupile. Če pa pridejo poleti tujci, se vsi pridelki boljše prodajo, in sicer tujcem naravnost, če ne ostanejo v kaki gostilni, ali pa gostilničarju, ki več potrebuje. Ker tujci ne mo-

Začel je tuliti, da je bilo strah, skoro ravno tako, kakor je nekdo tulil pri napadu, da sem ga moral pustiti pri miru. Potem je rekel, da bi ga vrgli v Dravo, če kaj pove in ko sem ga zopet med pretepavanjem pustil vprašati, kdo ga hoče vreči v Dravo, je rekel: hudiči. Kar nato pa se je zopet rezal."

"No, in kaj si potem ž njim napravil?" vpraša grof Henrik.

"Izpustil sem ga; kaj pa hočeš z norcem."

"Ali mi verjameš, da ve več, kakor pove, in da je mogoče bil res zraven pri napadu? Včasih so nekateri samo malo norci, sicer pa bolj prebrisani kakor drugi!"

"Ne, ne, tako nič ne dosežemo! Nek drug sum se mi vedno bolj vzbuja!"

"No, in ta bi bil?"

"Roparji niso kmetje, ampak meščani! Napad je bil pripravljen in gotovo so roparji vedeli, da Ti prideš. Hoteli so dvojno: Tebe vjeti in izpustiti proti visoki odkupnini in vrhutega še kaj upleniti! In zato kmetski ljudje ne zvedo!"

"Da, da in jaz sem bil tudi eden od tistih, ki je pritrdil cesarju Jožefu, ker hoče odpraviti smrtno kazen in vislice; taka zalega ne zasluži nič drugega kakor vislice!"

"Kaj, vislice hoče odpraviti? Kaj pa naj storimo z morilci in roparji?"

"Cesar Jožef namerava izdati ukaz,* da se taki hudodelci pošljejo v Sirmijo, da vlečejo ladje; to je namreč hujše, kot smrtna kazen."

*) Se je tudi res zgodilo.

rejo vseh svojih potrebščin voziti seboj, so navezani na kraj, kamor pridejo in tako pridobe tudi trgovci in obrtniki, a seveda če se hočejo brigati za potrebo tujcev. Mi poznamo v podjunski dolini mladega, podjetnega trgovca - Slovenca, h kateremu pridejo tujci več kot eno uro daleč po razne potrebščine. Prvo leto se je pobrigal, kaj želijo in jim na njih prošnjo to ali ono naročil, prihodnja leta pa se je že sam preskrbel s temi stvarmi in tujci so potem kupovali tam celo take stvari, katere bi dobili tudi v mestu. Trгоvec na deželi nima tako visokih izdatkov kakor trгоvec v mestu in zato včasih marsikaj lahko bolj poceni prodaja kakor v mestu in tujci radi kupujejo pri njem. Ravnotako je pri obrtniku, ako se hoče malo potruditi in ustreči tujcem. Vrhutega je pa marsikateremu, ki ima kako nepotrebno sobo ali več, prav dobro pomagano, ako dobi zato kako stanarino, ki je višja, kakor da bi sicer celo hišo dal v zakup. Treba je samo prvo leto nekaj izdatkov, ki se pa navadno že prvo leto poplačajo, pa ima za prihodnja leta nov dohodek. Na vsak način pa se v vsakem kraju, kjer so tujci, kmetijski pridelki dražje prodajo. Vrhutega pa navadno s tem profitira cela občina in dežela. To so povsod uvideli in zato se je, kakor drugod, ustanovila tudi na Koroškem posebna „Deželna zveza za promet tujcev na Koroškem“. Ta zveza izdaja male knjižice, ki poučujejo tujce o lepoti posameznih krajev, o prenočiščih, o gostilnah, o cenah, o izletih i. t. d., tako da tujci lažje najdejo, kar iščejo, in zato rajši pridejo. Take deželne zveze so sedaj po vseh deželah in jih podpira tudi vlada. Leta 1906 je dala vlada centralni konferenci, to je središču vseh deželnih zvez, podpore 25.000 K, leta 1907 že 40.000 K in za leto 1908 je v proračun postavljena v te namene menda še višja svota, ki se s pomočjo centralne konference razdeli potem med posamezne deželne zveze. Tudi železniško ministrstvo se za te zveze posebno zanima in skliče po večkrat zastopnike na skupno posvetovanje. Železniško ministrstvo bo samo še posebej izdalo razne knjižice za tujce, razobesilo podobe lepih krajev po raznih večjih postajah i. t. d. Seveda: več tujcev, več prometa na železnicah in več — dohodkov. Več državnih dohodkov, manj davkov, in tako žene eno kolo drugo. Pri tako važnem vprašanju, kjer se gre za povzdigo našega blagostanja pa tudi mi koroški Slovenci ne smemo držati križem rok in mirno gledati, kako drugi vabijo tujce v svoje kraje. Kar je za druge dobro in

„Sicer pa pustimo to. Jaz se še danes peljem v Celovec, da govorim o zadevi te roparske družbe s predsednikom celovške kriminalne sodnije, grofom Breunerjem. Toda na kaj sem prej že mislil? In kaj je z baronom Silbernaglom? Se je že vrnil iz Amerike?“

„Res ne vem, toda vprašal bom in še danes pošljem slugo v Borovlje? Ga misliš obiskati?“

„Ne, ampak na Tvojega sina Rudolfa sem mislil! Kaj bi bilo, ko bi ga izučili za kakega zastopnika naše države v tujini? Mogoče bi se spametoval?“

„Prepozno,“ pravi grof Karl z žalostnim glasom, „po mojem mnenju zanj ni rešitve. Jaz sem ga sedaj posebno priporočal profesorju Lorencu vitezu Vestu, ki je jako strog profesor na medicinskem oddelku celovškega liceja, in pa ravnateljju bogoslovja Paulitschu. Oba imata velik upliv na dijake, toda bojim se, da vse skupaj nič ne pomaga.“

„Kaj pa je vendar napravil tako hudega? Mlad je pač in živahen. Ko bo starejši, bo pametnejši. Tista stvar pa, o kateri si mi včeraj pravil, s Tvojo ženo, mogoče tudi ni napravil iz hudobije. Saj veš, da je mladina tudi zaljubljena! In Tvoja soproga je pač tudi še mlada in ljubi zabavo! Hujšega pa menda ni? . . .“

Grof Karl na to ni odgovoril ničesar; vsak se je zatopil v svoje misli, kar vstopi grofica Melanija.

Dalje prih.

koristno, ne more biti slabo za nas in če se drugi za tujce takorekoč tepo, ni treba, da bi jih mi pustili iti mimo nas in naših lepih krajev.

Zato pa nam je treba v prvi vrsti preiskati, če je to, kar stori naša koroška deželna zveza, tudi za slovenski del Koroške dovolj!

Se nadaljuje.

Dopisi.

Koroška.

Borovlje. (Naznanilo hranilnice in posojilnice v Borovljah.) „Hranilnica in posojilnica v Borovljah, registrirana zadruga z neomejeno zavezo, nam poroča, da začne uradovati dne 1. januarja 1908 od 10. do 12. ure dopoldne v hiši pri po domače Bundru hiš. št. 50. v Borovljah. Uradovala bo vsako nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne, pozneje po potrebi še večkrat. Sprejeti denar obstuje po 4%, posojila pa daje proti 4³/₄% na osebni kredit proti poroštvu.“

Mi k temu naznanilu samo še pristavimo, da je mnogo ljudi že težko čakalo na to posojilnico. Ta posojilnica je v zanesljivih rokah; zato bo pa tudi ravnotako napredovala, kakor napreduje n. pr. glinjska, ki ima že toliko rezervnega fonda, da se ji nič ne more več zgoditi. Vsakemu, ki hoče imeti denar na varnem, priporočamo toraj posojilnico v Borovljah.

Malnice na Zgornjem Koroškem. Ker je pri nas jako mnogo tujih delavcev, posebno Italijanov, Macedoncev in Hrvatov, se pri nas vsak hip kaj prigodi. Ni dolgo še od tega, kar so udrli roparji v neko pisarno. Pred kratkim pa so napadli nekega polirja, ki je imel precej denarja, da bi plačal delavce. Pravijo, da je bilo čez 1500 K. Polirja so napol ubili in mu vzeli denar; sedaj pa od storilcev ni ne duha ne sluha, dasiravno stori žandarmerija vse, da bi jih dobila. — Pred nedavnim časom je na jako čuden način ponesrečil neki urar, ko je šel z vozom po drva v gozd. Ker je ravno ta dan po ondotnih planinah prvič padal sneg, je bilo nevarno hoditi po strmih krajih in zlasti z vozovi, oziroma konji. Tam v bližini, kjer je imel spravljena drva, je vozil urar s konjem po strmem bregu in vodil konja, držeč ga pri gobcu. Hkratu se je konju nakopičil sneg na kopita, vsled česar se mu je izpodrsnilo in konj je pal ravno na urarja z vso težo ter mu strl prsi in trebuh tako, da je nesrečni mož umrl na mestu. Neki v bližini nahajajoči se lovec je ponesrečencu takoj priskočil na pomoč, a bilo je že prepozno. Pokojnik je bil v Malnicah dve leti. Rodom je bil Poljak iz Lvova v Galiciji. Zapustil je vdovo in štiri otročiče v dobi od 2 do 8 let.

Iz beljaške okolice. Kmalu pride novo leto. Kmet in rodoljub misli, kaj naj naročim za prihodnje leto, kateri časnik naj berem? Nobena poštna slovenska hiša naj bi ne bila brez slovenskega časnika. Sedaj se bliža novo leto in ponuja zopet le priliko, naj Slovenci pokažemo v dejanju, da se zavedamo slovenskega duha. Slovenci in kmetje! Popustite tujo robo in poprimite se svoje domače. Naših nasprotnikov je grozno veliko, prijateljev in podpornikov naših le malo. Zato naj vsak naroči najprej domače liste, in če ima čas in denar, šele poleg domačih še druge, ki nam niso nasprotni. Med drugimi slovenskimi listi je „Korošec“, ki naj bi nikjer ne manjkal. Saj on hoče biti zagovornik in branitelj naših pravic vedno in povsod.

Globasnica. (Občinske volitve.) Kmalu se bodo pri nas vršile občinske volitve. Delata slovenska pa tudi nasprotna stranka. Boj bode hud, zlasti v prvem razredu! Če od slovenske strani stori vsak svojo sveto dolžnost, bode zmaga naša, kakor celih šestnajst let sem. Mi nočemo žaliti nikogar, nikomur jemati pravic, mi pa tudi nočemo, da bi nam kdo jemal pravice. Branili bodemo, kar smo podedovali od naših pradedov — svojo milo materino besedo. Spominjajmo se slavnega slovenskega pesnika, ki poje:

„Brezdomoljubni človek je,
ki otrpnjeno ima srce,
ko pribučti nevihta, grom,
zadene dragi mili dom.“

Kapla v Rožu. Zadnji „Mir“ je razveselil naš kraj z dopisom, ki kaže jasno, da je postala glavna naloga tega lista, napadati in obrekovati. Stvar je namreč tale: Dne 24. novembra se je napravila veselica za kmete pri „Zecu“, katere čisti dobiček je bil namenjen za ubožne šolarje. To je gotovo hvalevredno! Ker je pa znano, da kmet ne spusti tako poceni kak krajcar iz žuljevih rok, zato se mu je nudilo nedolžno domačo zabavo. Če se gospod veseli, zakaj bi se kmet ne razvedril včas po trudapolnem delu! Da bi torej ljubezen ne bila zastoj, je moral vsakdo, ki je trikrat zaporedoma plesal z isto plesalko, k navidezni „poroki“ in tam plačati pristojbino za šolarje. Dalje so bile nastavljene vile, grablje

in druge kmetijske reči, katere je smel vsakdo odnesti, če se je pa dal zasačiti, je moral plačati kazen — tudi za ubožne šolarje. Kdor čuti z nami, ne vidi v tem nič slabega, ampak nedolžno ljudsko zabavo, katera pa ima pred drugimi to prednost, da je v korist prepotrebni školskim otrokom sedaj v najhujšem času. Samo sovražnik uboge mladine je mogel to veselico obsoditi in to je storil „Mirov“ dopisnik. Cenča nekaj, da so „nemčurji“ napravili to veselico. S časom bo vsakdo, ki hoče biti vesel, pri „Miru“ veljal za nemčurja! Dalje se mu blede nekaj o norčevanju iz sv. zakramentov, iz kmetov. Brez šale! Tak človek bi zaslužil, da se mu preiščejo možgani in pristrže obrekljivi jezik. Sicer pa se nam zaradi njega ni treba razgreti, saj imajo vsi udeležniki one veselice, in to so povečini pošteni, domači kmetje, za njega samo pomilovalen smeh. „Miru“ pa povemo na vsa usta, naj ne dela med nami zdrážbo, naj nam pusti nedolžne veselice pri miru, kajti če ne smemo biti z njegovo voljo veseli, bomo pa proti njegovi volji, in naj kaže vsaj nekoliko dobre volje nasproti ubožnim šolarjem. Hvaležni moramo biti gosp. gostilničarju, hvaležni pa tudi vsem udeležnikom-kmetom, kateri so tako radodarno pokazali ljubezen do otrok in služijo marsikomu za izgled in posnemanje.

Iz Trbiža in Podkloštra se nam piše: Dolgo časa nam je prizanašala zima. Toda kar naenkrat okoli 4. t. m. začne silno snežiti. Zapadlo je v kratkem toliko snega, da so bili zasnežena pota in železniški tiri, tako da vozovi in vlaki skoro niso mogli naprej. Zdaj imamo že tako zimo in toliko snega, ki se je vsled nenadnega deževja strdil v trdo maso, da je promet na cestah in na železnici oviran. Zdaj enkrat so s snežnim pljuguom prišli od Beljaka sem, pa so konji in pljug obtičali v snegu. Znano je, da je vsako leto okoli Trbiža in Podkloštra, kakor tudi v gornjem delu kanalske doline vedno največ snega in najhujši mráz; v tem oziru so Rožani in Podjunci na boljšem in jih prav zavidamo v zimi. Mi smo v zimi kakor zaplankani in zato se tembolj veselimo, da pride tudi v naš kraj novi list „Korošec“, da nam krajša dolge zimske večere.

Vrba. Dne 5. decembra t. l. je imelo učiteljsko društvo „Zgornji Rož“ (Oberrosental) svoje zborovanje, pri katerem je sklenilo izdajati cene knjige, ki so poljudno pisane.

Metlovo (Podjunska dolina). Ribe so jako dobre, če se puste vjeti! No, pred kratkim so tukaj vjeli velikansko ribo v Dravi, namreč salača. Recí moramo, da že dolgo nismo videli takega velikana. Dolg je bil 1¼ m in tehtal 18 kil, tako da so ga komaj vlekli iz vode. Srečni ribič je bil neki gospod iz Celovca, kamor so tudi poslali ribo.

Kotmara vas. Kakor navadno v jesenskem in zgodnjem zimskem času, je seveda tudi letos pokalo po naši okolici iz lovskih pušk, da je bilo veselje. Kakor so borovski in celovski gospodje veseli lepe divjačine, posebno pa zajcev in „rehelnov“, katerih je pri nas dosti, tako smo jih žalostni mi kmetje. Kljub temu pa vendar še kak gospod pravi, da ni pravega lova pri nas, ker je še premalo živali; mi pa pravimo, da jih je še preveč za škodo delati. Pa bo marsikdo morda rekel: Kaj bodete „jamrali“ zaradi škode, saj vam jo gospodje plačajo, kolikor jo vaši „šidsrihterji“ priznajo! Temu pa ni tako; ti „nobel“ gospodje nam nočejo radi plačati še tistega, kar nam ta slavna „šidsrihterija“, ki „šona“ gospodo, kolikor more, prizna. Poznamo gospoda, ki vedno „gliha“ z ubogim kmetom ter mu odtrga še od tistega, kar mu je razsodišče priznalo, par kronic! Mi pa pravimo: Kdor hoče „nobel“ s puško na rami hoditi kakor kavalir na lov, mora tudi škodo, ki jo naredi divjačina, „nobel“ plačati. „Šmučelni“ naj rajše doma ostanejo in naj se temu „jagerskemu“ veselju odrečejo. Kmet.

Svetovna politika.

Zunanja.

Švedski kralj Oskar II. je umrl dne 9. decembra t. l. v starosti 66 let. On je bil znan kot dober kralj in so ga posebno na Švedskem imeli jako radi. Na Norveškem je hotelo ljudstvo že skozi več let se odtrgati od Švedije in zaradi tega tam tudi njegova dobrota ni pomirila ljudstva. Nazadnje so se Norvežani pred kratkim popolnoma državno ločili od švedske dežele. Ko je kralj Oskar izvedel za to ločitev, je baje samo pripomnil: „Od moje družine mi je bil vzet en član.“ Če vemo, da se včasih radi malenkosti začne vojska, ki pogubi več stotisoč ljudi, moramo te udane besede višje ceniti, kakor tisto junaštvo, ki takoj potegne za meč.

Na Portugalskem se razširja revolucija. Pred kratkim so prišli na sled zaroti proti kralju Don Carlosu. Neki tapecirar, ki je popravljal kraljevo ložo v gledališču, je našel pod preprogo skriti

dve bombi. Te bombe so bile v zvezi z neko električno baterijo za odrom. Kmalu so prišli na sled, da je te bombe in baterijo utihotapil upravitelj gledaliških strojev, neki znani revolucionar in rojen Italijan, ki je hotel v tistem trenutku, ko bi bil prišel kralj v ložo, zažgati bombe potem električne baterije raz oder. Samo slučajno je prišel še pred igro v tisto ložo tapecirar in tako rešil kralja. Ko je tisti Italijan videl, da so prišli njegovemu hudodelstvu na sled in da so vojaki obdali njegovo hišo, se je ustrelil, medtem ko se je posrečilo druge take ptičke spraviti pod ključ.

Poljaki vračajo sedaj v svojih deželah proti nasilstvu nemške države milo za drago. Pred kratkim so namreč sklenili ruski Poljaki, da povsod, kjer stanujejo Poljaki, bojkotirajo nemške izdelke na ta način, da ničesar ne kupijo, kar se uvaža iz Nemčije. Mnogo velikih poljskih tovarn je tudi že preklicalo nemškim firmam svoja naročila. Vse poljske kmetске zveze so sklenile kmetška orodja ne več naročevati v Nemčiji, temveč v Avstriji.

Nemški cesar se bo kmalu vrnil z Angleškega, kjer se je zdravil. Splošno se sodi, da je porabil tudi priliko, da bi se Angležem prikupil, ker je nemška država politično precej osamljena in ima samo še avstrijsko državo, ki ji je brez-pogojno udana. Baje je nemški cesar o neki priliki na Angleškem trdil, da bi hotel biti angleški plemenitaš, če bi ne bil nemški cesar. Angleži pa so znani kot jako trezno ljudstvo, ki na take lepe besede ne da mnogo.

Na meji med Črno goro in Turčijo so nastali boji, tako da so Turki primorani zastržiti mejo še bolj. Če se le tam doli ne bo začel kak evropejski koncert!

Znotranja.

Na Ogrskem postaja razmerje med Hrvatí in Ogri za Ogre vedno bolj nevarno. Na Ogrskem so mislili, da bodo hrvaške poslance v parlamentu kmalu ugnali v kozji rog. Hrvaški poslanci so pa v parlamentu s svojimi 40 poslanci precej močno zastopani in ker je na njih strani zakon in pravica, njih obstrukcijo ni mogoče udušiti. Vlada je skušala njih moč oslabiti na ta način, da je sklicala deželni zbor hrvaški. Mislila si je namreč tole: Doma se hrvaška koalicija kot stranka bori z drugo hrvaško stranko Štarčevićancev. V hrvaški koaliciji so tudi Srbi, medtem ko so Štarčevićanci samo Hrvatje in najhujši sovražniki Srbov. Ogri so torej špekulirali na to, da se bodo Hrvatje v deželni zboru začeli pripraviti in da bo torej mnogo poslancev, ki so obenem deželni poslanci odpotovalo iz Budimpešte. Toda koalicijska stranka se je pomenila s Štarčevićanci, in poslanci, so ostali v Budimpešti. Sedaj je baje poklican vodja Štarčevićancev dr. Frank k ministrskemu predsedniku in govori se o tem, da bo moral iti sedanji ban, ki ima slično mesto kakor pri nas deželni predsedniki. To bo seveda pomenilo zmago Hrvatov.

V avstrijskem državnem zboru so spravili nagodbo s pomočjo nujnega predloga v obravnavo. Če bi se to ne bilo zgodilo, se je bilo bati, da se o nagodbi do novega leta sploh ne bi bilo moglo govoriti in da bi bila nagodba postala postava s pomočjo zloglasnega § 14. Vlada bi si bila seveda na ta način lahko pomagala, medtem ko bi ravno politične stranke ne prišle do besede. Zaraditega je tudi večina glasovala za nujni predlog in spravila na ta način nagodbo v razgovor. Sedaj se bode seveda začela še debata in bodo posamezne politične stranke povedale, v koliko so zadovoljne z nagodbo in zakaj da jo odklanjajo.

V kratkem se bodo sklicali tudi deželni zbori in se računa, da bo trajalo zasedanje deželnih zborov od 16. do 22. decembra.

Tržne cene

v četrtek, dne 12. decembra 1907 v Celovcu.

	100 kg
	K r o n e
Pšenica	26.—
Rž	23'50 do 24'—
Ječmen	18.—
Ajda	18.—
Koruza	16.—
Oves	17.—
Seno	8.—
Detelja	9.—
Detelja (seme)	1'60

Narodne zadeve.

Slovenska deželna ljudska šola v Št. Jakobu v Rožu. Dolgo, dolgo se vleče ta narodna zadeva. Vsakemu koroškemu Slovincu, ki se ko-

ličkaj zanima za domače razmere, je znano, koliko bojev, pritožb in pisarij je povzročila razdelitev šentjakobske šole v slovensko in utrakvistično (dvojezično). Znano pa je tudi, da sta stala v ospredju pri teh bojih znana gospoda Ražun in Kobentar. Kaj pomeni za Slovence takomenovana „utrakvistična“ šola, ve pri nas vsak otrok. Bilo je pa leta 1892., ko se je izpremenila takratna utrakvistična šola v Št. Jakobu v slovensko, ki je obstala do leta 1900. Leta 1900 pa se je ta šola, kakor gori omenjeno, razdelila, no, in od tedaj so šle pritožbe od ene instance do druge, in končno se je tudi ministrstvo postavilo na stališče tistih, ki so izposlovali to razdelitev. Občina šentjakobska, na čelu katere stoji znani narodni župan Kobentar, se je pritožila na upravno sodišče na Dunaju (Verwaltungsgerichtshof), to je posebno sodišče, ki ima razsoditi kot zadnja instance v prepirnih upravnih zadevah. 6. decembra se je vršila razprava na Dunaju in to sodišče je pritožbi ugodilo, kar pomeni zmago te občine. Sodišče je izreklo, da taka razdelitev šole po § 6. državnega ljudskoškolskega zakona ni utemeljena. V tem slučaju bi se morali ustanoviti, ako je sploh podlaga za to tukaj, dve samostojni šoli pod skupnim vodstvom. Pred ustanovitvijo take šole pa bi se bile morale vršiti prej poizvedbe o potrebi take šole, morala bi se vršiti komisijonelna in ustna obravnava s tistimi, ki so pri tem interesirani, to je z občani šentjakobskimi, ki imajo šoloobvezne otroke. Teh poizvedb in te komisije pa ni bilo, zato je upravno sodišče ministrski odlok razveljavilo. To se pravi: stvar se lahko prične iznova!

Delavstvo in „Korošec“. Povdarjali smo že večkrat, da smo predvsem kmečki list, ker zastopamo koroški slovenski narod, ki je iz večine kmečkega stanu. Da se nas ne bo morda krivo umelo in morda napačno razlagalo našega stališča nasproti slovenskemu delavstvu, moramo pojasniti, da bomo krepko in odločno tudi vedno zagovarjali pravice in potrebe slovenskega delavca. To je „Korošec“ v tem kratkem času, kar izhaja, tudi že pokazal, ker se je potegoval za industrijo v Rožni dolini. Kakor slišimo, so delavske razmere v Voitovi tovarni vedno slabše, in od vseh strani se čujejo pritožbe. V tem oziru bomo enkrat prav natančno in javno povedali svoje mnenje. Tudi v podjunki dolini so delavci v nekaterih krajih precej zapuščeni, mi opominjamo samo na Možico in Črno kakor tudi na Leše in Guštanj. Znano je, da je slovenski delavec pošten in ponižen, da, celo preponižen, tako da se tuji podjetniki na njegove stroške mastijo. Podjetniki, kakor n. pr. Voitova tovarna, se igrajo včasih s stotisočaki, delavcu pa trgajo groše, čeravno je draginja vedno hujša. V tem oziru se čisto nič ne križajo želje in potrebe kmeta in delavca. V nekaterih krajih, posebno na slovenskem Koroškem, kjer nimamo kaj veleposestnikov, sta kmet in delavec večkrat navezana drug na drugega. Ako se industrijskemu delavcu dobro godi, potem tudi kmetu lažje plača pridelke, in s tem je tudi kmetu pomagano. Če slovenski delavci tudi na Slovenskem silijo med socialne demokrate, jim tega konečno skoraj ne moremo zameriti, kajti vsak, kateremu se godi slabo, išče pomoči. Tudi v tem oziru je marsikaj zagrešila dosedanja slovenska koroška politika. Zato bo „Korošec“, ki ima namen braniti pravice vseh slojcev na slovenskem Koroškem, rad pomagal industrijskim delavcem v boju proti izkoriščanju od strani kapitalističnih podjetnikov.

Razglednice družbe sv. Cirila in Metoda so dospеле. Razpošilja jih edinole družbina pisarna. Razglednice se bodo prodajale po trgovinah po 10 vinarjev, trgovci pa dobe izdaten popust. Pričakujemo mnogo naročil.

Lep slovenski kmečki koledar za l. 1908. „Narodna založba v Celju“ je izdala slovenski kmečki koledar za leto 1908, ki je eden najbolj pripravnih in bogatih, kar smo jih sploh kdaj dobili v roke. Ne samo, da ima poseben zapisnik za vsak dan meseca, poseben del za zapisovanje prejemkov in izdatkov, poseben zapisnik za delo in plačo delavcev, ima poleg prav lepih povesti tudi jako razgledno zaznamovana mesečna opravila za vsak mesec na polju, v gozdu, pri čebelah, v cvetličnjaku, pri sadnem drevju i. t. d. Razen tega pa ima, kar mu daje največjo vrednost, mnogo poljudno pisanih gospodarskih člankov, kakor: o kmečkih posojilnicah, o gnojenju travnikov z umetnim gnojilom, o načinu, kako se naj rabi umetni gnoj pri posameznih pridelkih, kako se določa živa teža govedi, o gozdarstvu, o hmeljarstvu, o sadjarstvu, kjer našteva najboljše sadje in opisuje debló, zemljo in lego, čas trgatve za vsako posamezno kvaliteto. Prav poučljivi so tudi članki o boleznih pri prašičih in o cepljenju, dalje kmetijske tabele, kako se preračuni kvadratna klaftra v metrično mero, kako oralo v hektar in kako se

more določiti takoj vsebina debel in parobkov v m³, če sta znana dolžina in srednji premer debela. Skratka, kar beremo, je zanimivo in poučno, tako da bi ta koledar ne smel manjkati v nobeni kmečki hiši. Vrhutega je pa jako poceni, s poštnino vred stane 1 K 20 v in se pošlje naročnina za naslov: „Narodna založba Celje“ ali pa „Zvezna tiskarna Celje“.

Kmet iz podjunske doline.

Solski vestnik.

Pod tem poglavjem hočemo pisati o najvažnejšem narodnem vprašanju koroških Slovencev — o šolskem vprašanju; spregovoriti pa hočemo tudi o praktičnem pomenu šole za našega kmeta.

Danes se dotaknimo jezikovne uredbe naših šol. Niti učitelji, ki so nam v narodnem oziru nasprotni, ne tajijo, da je takozvana utrakvistična (t. j. dvojezična) šola, ki jo obiskuje naša deca, potrebna preosnove.

V naših šolah se šopiri zgolj nemščina in že začetniki, ki so še v domači govorici sila neokretni, se že poučujejo največ v nemškem jeziku in se žal najdejo učitelji, ki se kolikor je le mogoče izogibljejo rabi slovenskega jezika. To ni prav! Otroci so posebno v prvih letih mehkega značaja in ako občuje z njimi učitelj v domačem jeziku, napravi iz njih kar hoče in lahko vzgoji najboljše značaje. Če bo pa le nemški govoril, si ne bo pridobil ljubezni otrok, temveč sebi in pouku odtujil...

Nikar, da bi bili proti nemščini, tudi te se naj nauči otrok! Tudi najzabitejši človek pa mora uvideti, da je treba prej učiti otroški duh v materinem jeziku, preden se prične s poukom tujega jezika, ker šele potem ta pouk kaj zaleže.

Ako se prične nemščino učiti s 3. šolskim letom, se jo bo vsak otrok še bolje naučil, če ima količkaj glave za to.

Zakaj pa koroški Slovenci doslej niso dosegli, da bi se bile šole uredile po njih želji?

En vzrok hočemo danes pojasniti. Nemške šolske oblasti ne vidijo rade, ako se Slovenci potegujemo za svoj jezik.

Če je kak krajni šolski svet prosil ali zahteval, da se na njegovi šoli tudi slovensčina primerno poučuj, je deželni šolski svet odločil:

Če želite, da se otroci nauče nemščine, se zadovoljite z dosedanjo uredbo!

Kajpada je ostalo vse pri starem, ker s čisto slovensko šolo ljudstvo tudi ni bilo zadovoljno — kar je seveda šolska oblast že prej dobro vedela.

Ali pa je tudi res, da šole ni mogoče tako urediti, da bi se otroci naučili dovolj nemščine ali vsaj toliko kakor sedaj, zraven pa tudi še dovolj materinega jezika?

Da, mogoče je in če tega tudi šolska oblast doslej ni hotela priznati! Treba je le nemški pouk tako preurediti, da bo bolj praktičen, da se bo bolj oziral na resnične, na vsakdanje življenjske potrebe, pa bo preostalo dovolj časa tudi za pouk materinščine.

Deželni šolski svet se bo moral končno vendarle udati. Treba bo le prošnje dobro podpreti.

Za danes naj bo dovolj o tem predmetu. Pozivljamo pa vse one, ki si žele pojasniti v šolskih zadevah, naj nam povedo svoje mnenje. Več glav, več misli! Pod zgorajšnjim poglavjem hočemo radi objavljati take koristne članke.

Gospodarska vprašanja.

Kje je krivda, da je draginja vedno hujša.

Po mestih slišimo večkrat tožiti ljudi, da je vse, kar kupijo, dražje.

Potem začno naštevati: meso, drva, zelenjavo, moko, sploh kmetske pridelke. Nekateri potem še dostavijo, da je razumljivo, če gredo cene tudi pri drugih potrebščinah vedno bolj navzgor. Če bi pa ti ljudje malo računali, bi takoj videli, da to ni res. Nekaj kmetskih pridelkov je v nekaterih krajih v zadnjih desetih letih celo padlo; tako na primer krompir, špeh, špirit i. t. d. Najbolje se poučimo, ako vzamemo tržne cene raznih pridelkov in potrebščin zadnjih desetih let po vsem Avstrijskem ter potem primerjamo, kako so cene padle ali šle navzgor. Če denemo kmetske pridelke skupaj, recimo: goveda, svinje, teleta, koštrune, maslo, rž, ječmen, pšenico, oves, krompir

(v nekaterih krajih tudi sladkor in špirit), potem najdemo, da so cene od tega kmetskega oddelka šle navzgor za 1276%. Če pa denemo skupaj v en poseben industrijski oddelek: prt, predivo, juto, katimaste reči, pridemo na to, da se je ta oddelek podražil za 6365%. Če pa še primerjamo ta dva oddelka s tretjim, v katerega spravimo: železo, cink, cinaste stvari, bakrene in svinčenaste kovine in petrolej, najdemo, da so te reči poskočile 6855%. Vidi se toraj, da so se industrijski pridelki v zadnjih desetih letih skoraj petkrat bolj podražili, kakor pa kmetijski pridelki, in meščani nimajo nobenega vzroka, hudovati se nad visokimi cenami kmetijskih pridelkov.

Kako se mora ravnati s čebelami po zimi?

Konec.

Ljudstva morajo imeti dosti hrane čez zimo. Množina te se ravna po velikosti panja 8—12 kg. Dunajski panj naj ima za zimo 5 polnih in 5 do polovice polnih polsatnikov. Za panje s celimi satniki, kakor jih ima Gerstung, že lahko praktičen čebelar sam določi zalogo za zimo. Ako čebelariš z navadnimi panji, moraš jih prazne tehtati in si zabeležiti težo. Ko vzimuješ, tehtaj vse skupaj ter odračunaj en kg na čebele in do 2 kg na satovje. Sicer pa se boš v letih navadil in boš, ko boš v jeseni panj vzdignil, znal presoditi, če imajo tvoje muhe dovolj hrane za zimo ali ne.

Tako za zimo pripravljenim čebelam zožimo stanovanje, ker v majhnem prostoru jim je bolj toplo. Mesto okenca smemo do zadnjega sata tudi pritisniti slamnato blazino. To je stisnjena, sešita in po panju natančno odrezana slama. Mesto te lahko rabimo tudi blazinca, katera so natlačena s suhim listjem. Skrbimo sploh za toploto. V dunajski panj nadevamo v medišče, to je zgornji prazni prostor, starih časopisov in knjig.

Ljudstva ne nadlegujmo več ter jih pustimo pri miru. Čebele si uredijo v zgodnji jeseni takomenovano gnezdo v sredini panja, v katerega se stisnejo v gosto kepo, ko pritisne mraz. Tukaj krožijo v gotovem redu po zimi in sicer tako, da tiste, ki so zunaj, se premikajo v sredino. Tam se segrejejo, si vzamejo hrano ter se premikajo zopet nazaj. Ta red jim je natančno določen. Skrbeti pa moramo, da nič ne ruši tega miru. Čebele vznemirjene razlezejo in se razhlade. Zadnji slučaj lahko povzroči razne bolezni. Vrhutega pa vsaka čebelica, če se odstrani od te kepe, otpne ter se ne vrne več. Vznemirjenja krive so po zimi gladne ptice in miši. Proti pticam napravimo strašila, če ne moremo prednje strani čebelnjaka zapreti. Mišim nastavimo pasti ter žrela toliko zožimo, da te živali ne morejo zlesti v panj.

Panje stisnimo pred zimo, ker se grejejo ljudstva drugo od drugega. Tudi jih ovijmo s starimi odejami, plahkami in vrečami. Stene zadnjih v vrsti stoječih panjev posebno zapažimo. V ta namen zopet služijo kake blazine ali pezdije. V slami in krmi, ki je bolj debelo nadevana, napravijo si rade miši zimsko stanovanje; radi tega ne svetujem to dvoje rabiti, ker s tem te nemirneže šele v čebelnjak privabimo.

Končno zaslonimo žrela še pošev z desko ali strešno opeko tako, da imajo čebele dovolj zraka, a jih vendar ne vabi popoldansko zimsko solnce iz njihovega gnezda ter so odbiti ostri vetrovi.

Raznoterosti.

Kako draga je megla v Londonu. Umevno je, da so se londonski mestni očetje razveselili iznajdbe, katero jim je predložil nedavno Maggiora, naj bi se namreč začelo streljati proti megli s posebnimi topovi. Londonu povzroča megla ogromno škodo. V poznih jesenskih in zimskih dneh je nekatere dni megla tako gosta, da se vidi komaj tri metre pred seboj pri belem dnevu. V takih dneh je oviran ves promet in trgovina, kar pomeni za londonsko prebivalstvo do tri milijone izgube na dan. Samo umetna

ulična razsvetljava velja 140.000 K, poulične železnice pa izdajo za razsvetlilne signale 120.000 K.

Darilo za mirne zakonce. Na Angleškem obstoja 400 letna navada, da dobita zakonska, ki se leto po poroki nista nikoli sprla ali da bi se bila razšla, od grofa Essex za darilo debelega prašiča in sodček piva. V štirih stoletjih se je mogla ta dobroti podeliti le štirim družinam, in sicer leta 1511., 1777., 1826. in letos 1907.. dasi bi de el prešič moral biti že sam na sebi jako vzpodbudilno sredstvo. Zakon torej ni nobena lahka stvar.

Prvi advokat ženskega spola je otvoril svojo pisarno ne v Celovcu, toda v Parizu! Sedaj imamo ženske že med zdravniki, celo eno Slovenko, kot profesorice nastopajo že dalje časa, pred kratkim je postala ena gospodična inženjerka, tako da kmalu ne bo več stanu, v katerem ne bodo tudi — ženske. Nova advokatinja se imenuje Lenka Miropolski in je očitno slovanskega pokoljenja, in je po podobah soditi prav lepa. Če ne bo imela že zato precej — moških klijentov.

Čudni vojaki so tisti, ki pravijo, da so Nacarenci. Sklicujejo se namreč na to, da Kristus, po katerem se imenujejo Nacarenci, ni nosil orožja in da je učil samo ljubezen, zato pa tudi oni nočejo orožja. Nekateri kot vojaki še za orožje ne marajo prijeti, drugi pa nočejo prisesti. Vojaske oblasti imajo z njimi precej križa in težave, ker vojake brez orožja ali prisege vendar ne morejo rabiti. Zato se včasih pripeti, da izpustijo katerega kot umobolnega, druge pa zopet kaznujejo, kakor zadnjič enega v Olomucu, na osem mesecev ječe.

V grob k nevesti je hotel iti pred kratkim na Dunaju neki ženin - kočijaž. Nevesta je namreč na smrtni postelji izrazila željo, naj prav kmalu pride za njo. Zato je pri pogrebu naenkrat potegnil revolver ter se hotel ustreliti. Kakor se poroča, se mu za sedaj njegova želja še ni izpolnila.

Grozno hudodelstvo na Ogrskem — posledica ljubosumnosti. Neki Oger je v Ameriko zvedel, da mu žena doma ni zvesta. Zato se naenkrat vrne in začne ženo, ki je bila noseča, trpinčiti na živinski način, skače po njej in jej odgrizne nos. Potem jo obesi za lase na strop, ji strga obleko, prereže žile, odreže prsi in gre k žandarmeriji ter vse pove. Ni mogoče misliti, da je človek pri zdravniški pameti zmožen kaj takega.

Čudno! V neki norišnici je hotel nekdo zvedeti, zakaj je nek mlad gospod znorel in je vprašal zaradi tega streznika. Ta mu odgovori: „Zato, ker ni dobil za ženo one, katero je tako srčno želel; zato je ta znorel.“ V tem pride mimo jako upadel mož, ki je izgledal stareje kot je bil. Tudi o tem vpraša tisti obiskovalec strežaja, zakaj je ta prišel v norišnico. „Ja,“ pravi strežaj, „ta je pa znorel, ker je dobil za ženo tisto, katero je prvi hotel imeti!“

Vabilo na naročbo.

V 4000 izvodih roma vsak petek v rli „Korošec“ po vsem Slovenskem. Ker moramo določiti **stalno naklado**, treba vsekakor, da vsi oni, ki se mislijo naročiti na list, pošljejo čimprej naročnino na upravništvo „Korošca“ v Celovcu. Mnogo spoštovanih posestnikov s Koroškega se je že prijavilo kot naročniki, vendar pogrešamo še tega ali onega. Pa tudi izvenkoroškim, zlasti kranjskim in štajerskim rodoljubom toplo priporočamo, da nas tudi iz teh dežel kar **najizdatnejše** podpirate. Zatorej najuljudneje vabimo vse narodnočuteče Slovence, naj bodisi z naročnino, bodisi z oglasi podpirajo naš list, saj je naš list eden izmed najpotrebnejših in najpriporočljivejših že z ozirom na vzvišene cilje, katere zastopa. Na meji živimo in ako mi pademo, pride potem vrsta na Vas. **Naročnina lista — 4 krone na leto — je tako malenkostna, da jo lahko zmore vsak, komur je mar narodni in gospodarski napredek koroških Slovencev. Tedaj, dragi čitatelj, če se šteješ kot Slovenca in imaš iskrico narodnega čuta v sebi, naroči se na „Korošca“!**

Uredništvo in upravništvo „Korošca“.